

6.SINIF SOSYAL BİLGİLER 1.ÖĞRENME ALANI

DERS NOTLARI

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

ZAMAN İÇİNDE DEĞİŞEN GRUPLAR ve ROLLER (1.öğrenme alanı-1.öğrenme çıktısı)

Grup: İnsanların ortak bir amaç için bir araya gelerek oluşturduğu birlikteliktir. İnsanların birlikte yaşamaları ve ihtiyaçları bazı grupların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Zamanla toplumda yeni ihtiyaçların oluşması, yeni grupların da ortaya çıkmasını sağlamıştır. Böylece değişen yeni gruplara göre de rollerimiz değişmiştir.

Rol: Bir iş grup ya da kurumda bir kimse ya da bir şeyin üstüne düşen göreve rol denir.

Aşağıda içinde bulunduğumuz bazı gruplar, gruplardaki roller ve rollerin kazandırdığı değerler gösterilmiştir:

Gruplar	Roller	Değerler
Aile	Çocuk	Dürüstlük, saygı, sorumluluk
	Kardeş	Paylaşma, birlikte yaşama, dayanışma
Akraba	Torun, yeğen, kuzen, hala, teyze, amca, dayı, babaanne, anneanne veya dede	Sevgi, saygı ve şefkat
Arkadaş		Nitelikli ve eğlenceli vakit geçirmek
Okul/sınıf	Öğrenci, nöbetçi, sınıf başkanı	Öğrenci rolüyle bilgi edinir, kendimizi geliştiririz.
Müzik	Solist, saz ustası, gitarist	
Spor	Kaleci, oyuncu, pasör	Hem akademik hem de sosyal gelişimimize katkıda bulunur.
Odak	Araştırmacı, proje koordinatörü, lider	
Sivil toplum kuruluşu (STK)	Gönüllü	Toplumsal projelere katkıda bulunur ve başkalarına yardım etme fırsatı buluruz.
Meslek	Öğretmen, pilot, doktor, çiftçi, terzi, mühendis, veteriner	Meslek hayatımız boyunca iş birliği, iletişim, liderlik gibi önemli beceriler kazanırız.

Gelecekte Sahip Olunabilecek Roller

TÜBİTAK proje takımında yer alan çalışkan bir öğrenci olmak

Başarılı bir üniversite öğrencisi olmak

Uluslararası müsabakalarda ülkesini temsil eden disiplin sahibi millî bir sporcu olmak

Başarılı bir müzik grubunda enstrüman kullanan bir müzisyen olmak

Topluma ve çevresine karşı duyarlı olan, bu alanda çeşitli faaliyetlere katılan bir sivil toplum kuruluşuna üye olmak

Evlatları ve torunları tarafından sevilen bir aile büyüğü olmak

KÜLTÜREL BAĞLARIMIZIN VE MİLLÎ DEĞERLERİMİZİN TOPLUMSAL BİRLİKTELİĞE ETKİSİ (1.öğrenme alanı-2.öğrenme çıktısı)

Türkiye Kültür Yolu Festivali, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2021 yılından itibaren **Türkiye'nin çeşitli illerinde düzenlenen festivallerdir**. Bu **festivallerde konser, tiyatro, sinema, sergi, geleneksel sanatlar, atölye çalışmaları, söyleşiler, çocuk etkinlikleri** gibi programlarla kültürümüz yaşatılmakta ve tanıtılmaktadır.

2024 Kültür Yolu Festivaline Ait Bazı Görseller

Semazen

Müzik

Ebru

Halk Oyunu

Hat

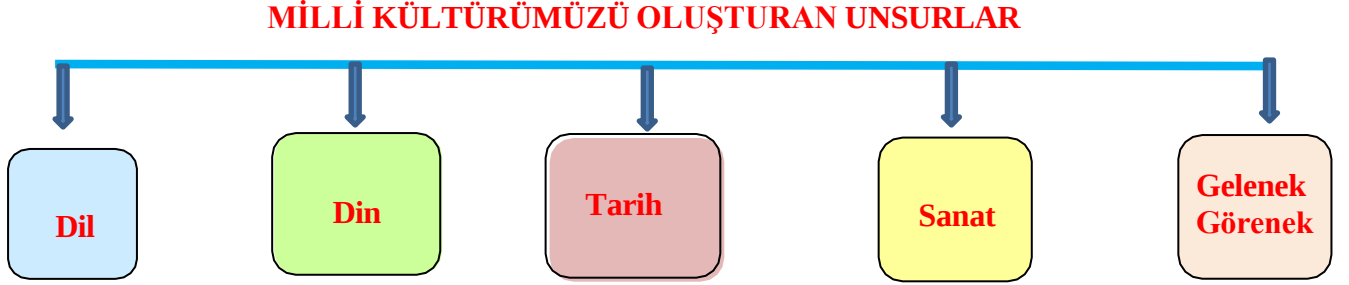

El sanatı

Millî Kültür: Millî kültür; bir millete kimlik kazandıran, tarih boyunca meydana getirilmiş olan, o millete ait maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

Millî kültür, ait olduğu **toplumun kimliğini yansıtarak** onu **diğer toplumlardan ayırır** ve **toplumu oluşturan bireyler arasında güçlü bağlar kurar**. Bu bağlar, toplumsal dayanışma ve birlik duygusunu güçlendirir.

Kültürel bağlar, ait oldukları toplumda belirli değerler meydana getirir ve bu değerler "millî değer" hâline gelir. **Millî değerler hem bireysel hem de toplumsal davranışlarımızı yönlendiren temel unsurlardır.**

Dil: Kültürün nesilden nesile aktarılması, yaşaması ve gelişmesi dil yoluyla olur. Böylece millet hayatındaki devamlılık dil sayesinde sağlanmış olur. Kültürün bazı unsurları varlığını ve devamlılığını dile borçludur. Toplumsal yaşamın vazgeçilmezi olan **değerler, örf ve âdetler, gelenek ve görenekler dil vasıtası ile nesilden nesile aktarılır**. Bu yüzden Türkçemizin korunması ve geliştirilmesi, kültürün yaşaması için önemlidir.

Türk dili, millî birlik ve beraberliğimizin oluşmasında ve millî kimliğimizin korunmasında önemli bir rol oynar. Mustafa Kemal Atatürk, dilimizin önemini şu sözleriyle vurgular:

"Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkı, Türk milletidir. Türk milleti demek, Türk dili demektir. Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti, geçirdiği sayısız felaketin içinde ahlakını, geleneklerini, hatıralarını, menfaatlerini, kısacası bugün milliyetini oluşturan her unsurunu dil sayesinde muhafaza etmiştir. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir."

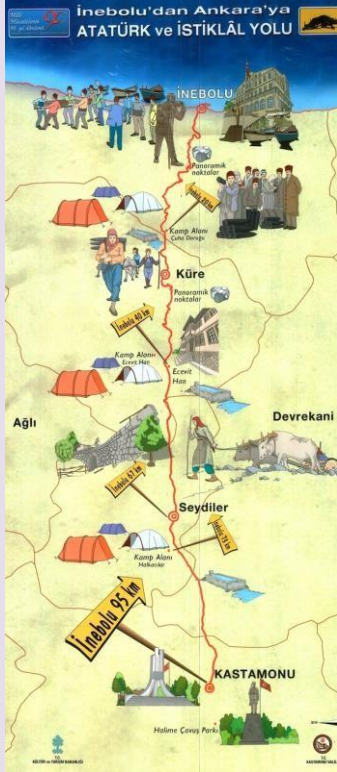
Din: İnsanların duygu ve düşüncelerini etkileyerek günlük hayatlarını, yaşam tarzlarını şekillendirir. Kültürü besleyen bu kaynak, toplumun kültürel değerlerinin oluşması ve değişmesinde etkili olan unsurlardan biridir. İslamiyet'in birleştirici gücü, millî kültürümüzü etkileyerek toplumsal birlikteliğimizi güçlendirmiştir. Toplumsal birlikteliğimizin güçlenmesine **Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Mevlâna Celâleddin-i Rumi** gibi şahsiyetlerin eserleri de katkı sağlamıştır.

İslamiyet'in barış, birlik, beraberlik, kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışmaya önem vermesi farklı dil, din ve inançların yüzlerce yıldır barış ve huzur içinde bir arada yaşamasına katkıda bulunmuştur

İslam dinine özgü özel günler, geceler, ramazan ayı ve bayramlar; milletimizin bir araya geldiği, manevi duyguların yoğun yaşandığı dönemlerdir. Örneğin bayram sabahı erkenden kalkılır, erkekler camide kılanan bayram namazının ardından camide veya caminin önünde bayramlaşır (Görsel 1.29). Bayram sabahı kahvaltıda akrabaların bir araya gelmesine özen gösterilir. Daha sonra eş, dost, komşu ve akraba ziyaretleri başlar; bu ziyaretlerde karşılıklı tebrikler sunulur. Küçükler büyüklerin ellerini öper, büyükler de bayram harçlığı ya da küçük hediyeler verirler. **Dinî bayramlar, toplumsal dayanışma, kardeşlik, hoşgörü, aile bütünlüğü ve yardımlaşma** gibi millî değerlerimizi pekiştiren ve canlandıran zamanlar hâline gelir.

Tarih: Tarih, toplumların başından geçen olayları, zaman ve yer göstererek anlatan; bunların sebep ve sonuçlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini ele alan bilim dalıdır. Bir kültür unsuru olarak tarih fertler için olduğu kadar milletler için de önemlidir. Tarih yeni nesillerde millî bilincin oluşmasında, millî birlik ve beraberliğin sağlanmasında rol oynar.

İSTİKLAL YOLU HARİTASI

İSTİKLAL MÜCADELESİ ve İSTİKLAL YOLU

Millî Mücadele yıllarında **Kastamonu** kenti ayrı bir önem taşımaktadır. 1917-1918 yıllarında Anadolu'nun büyük bölümü işgalci devletler tarafından ele geçirilmişti. Bu dönemde Türk halkı çok güç durumdaydı; orduları dağıtılmış, silah ve cephanelerine işgal devletleri el koymuştu. Türk halkının azmine ve iman gücüne sonuna kadar inanan Gazi Mustafa Kemal Paşa ve silah arkadaşları, **1919'da İstiklal Mücadelesini başlattılar.**

Bu süreçte Türk halkının pek çok temel ihtiyacı bulunuyordu. Silahsız bir savaş kazanmak mümkün değildi, cephanesiz başarı sağlamak neredeyse imkânsızdı. Türk milletinin mücadelesi, böylesine zor koşullarda yoksulluk ve yoksunluk içinde başladı.

O dönemde Anadolu'daki en güvenli yerlerden biri Kastamonu ilinin İnebolu Limanı'ydı. Millî Mücadele'nin başarıya ulaşabilmesi için bu limandan cephane sevk edilmesi gerekiyordu. İnebolu'ya ulaşan silah ve cephaneler, limandan demirciler ve kayıkçılar tarafından karaya taşındı. Bu hayati malzemeler, **Kastamonu halkının kahraman kadınları, yaşlıları ve çocukları tarafından** Ankara'ya ulaştırıldı. **Şerife Bacı, Halime Çavuş, Necibe Nine** gibi isimler bu mücadelenin unutulmaz kahramanlarıdır. İşte bu sebeple **İnebolu'dan Ankara'ya uzanan bu zorlu yola İstiklal Yolu** denmektedir.

Sanat: Bir millete ait sanat eserleri, o **milletin kültürünü, dilini, inancını, tarihini ve değerlerini** yansıtır. Her bir sanat eseri, toplumun neye önem verdiğini, nereden gelip nereye gittiğini gösterir. Bu nedenle sanat eserleri, bir milletin kimliğini belirleme ve yorumlama konusunda önemli bir rehberdir.

Hat, tezhip, minyatür, çini, ebru, kalem işi, halı-kilim-kumaş dokuma, işleme, taş-maden işlemeciliği-ahşap işçiliği, keçe, deri, örmecilik, yazmacılık, bakırcılık gibi sanatlar, geleneksel Türk sanatları arasında yer alır. Bu sanatlar, geçmişten geleceğe uzanan birer kültür köprüsü oluşturur.

Geleneksel Türk sanatlarında kullanılan her renk ve motifin kendine özgü bir dili, bir anlamı vardır. Bu renk ve motifler, süsleme işlevlerinin yanı sıra sözsüz bir iletişim aracı olarak çeşitli mesajlar iletir. Toplumun gelenek-görenekleri, inanç ve millî değerleri kimi zaman bir oyunun dokusunda kimi zaman bir halının ya da kilimin deseninde hayat bulur.

Gelenek ve görenekler: Gelenek; Bir toplumda ya da toplulukta eskiden beri saygıyla korunup kuşaktan kuşağa aktarılan, yaptırım gücüne sahip kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgiler, töreler ve davranışlar (anane-örf) olarak tanımlanır. Görenek ise "Bir şeyi eskiden beri görüldüğü biçimde yapma alışkanlığı, âdet" şeklinde açıklanmıştır.

Gelenek ve görenekler, günlük yaşamımızda insanların tutum ve davranışlarını düzenlemeye, toplumsal ilişkileri kolaylaştırmaya, birlik ve beraberliği sağlamaya belirleyici bir rol oynar. Örneğin **nışan ve düğün törenleri, askere uğurlama, hac ve umre ziyaretleri, cenaze taziyeleleri**, ramazan ayında **iftar sofraları** gibi gelenekselleşmiş tutum ve davranışlar; sevgi, saygı, vatan sevgisi ve yardımlaşma gibi millî değerlerimizi yaşatarak toplumsal birliğimize katkı sunar. Gelenek ve görenekler aynı zamanda toplumda **saygı, sevgi, hoşgörü ve yardımlaşma** gibi millî değerlerimizin güçlenmesini sağlar.

ZİMEM DEFTERİ

Osmanlı döneminde ekonomik durumu iyi olan kişiler ramazan aylarında tanımadıkları mahalle bakkallarına giderek "Zimem defteriniz var mı?" diye sorardı. Esnaf bu defteri çıkardığında defterdeki sayfaların bir kısmını veya tamamını satın alarak o borçları kapatırdı. Günümüzde "zimem defteri" veresiye defteri olarak bilinmektedir. Yardım eden kişi, genellikle bakkalın önüne bir yazı astırarak mahallenin borçlarının silindiğini duyururdu. Günümüzde bazı belediyeler ve yöneticiler de zaman zaman bu geleneğe katılarak veresiye defterlerini satın alıp borçları kapatmaktadır.

NEVRUZ

Nevruz, millî kültürümüz içinde birlik ve beraberliğin sembolü olan önemli bir kültür mirasımızdır. Türkistan ve Anadolu kültür coğrafyasında konargöçer bir yaşam tarzıyla doğayla iç içe yaşayan insanımızın baharın gelişini, toprağın uyanışını önemseyerek bugünü bir bayram sevinciyle kutlaması, Nevruz'u günümüze kadar bir bayram olarak taşımıştır. Nevruz, günümüzde başta Türk dünyası coğrafyası olmak üzere Türklerin yaşadığı hemen hemen her yerde kutlanan bir bayramdır.

BAYRAMLARIMIZ

Milli Bayramlar

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
- 15 Temmuz Demokrasi ve Birlik Günü
- 30 Ağustos Zafer Bayramı
- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

Dini Bayramlar

- Ramazan Bayramı
- Kurban Bayramı

Mevsimlik Bayramlar

- Nevruz
(21 Mart)
- Hıdırellez
(6 Mayıs)

6 ŞUBAT DEPREMİ (ASRIN FELAKETİ)

6 Şubat'a gelindiğinde Türkiye "Asrın Felaketi" olarak adlandırılan bu büyük deprem karşısında devlet-millet el ele, topyekûn bir mücadele içine girdi. Tarihinde de pek çok zorluğu omuz omuza atlatan Türkiye, asrın felaketi karşısında tek yürek olup büyük bir dayanışma örneği sergiledi. Devlet, tüm imkânlarını ilk andan itibaren deprem bölgesine seferber ederken binlerce gönüllü; birlik, beraberlik ve dayanışmanın gücüyle mücadeleye katkıda bulundu.

6 Şubat 2023'te yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen depremzedelerin barınma sorununu çözmek amacıyla 18 Şubat 2023'te "Evim Yuvan Olsun" kampanyası başlatıldı. Yardımsever vatandaşların yoğun ilgi gösterdiği kampanyaya, 15 Mart 2023 itibarıyla 15 bini aşkın konut kaydı yapıldı.

TOPLUMSAL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ. (3. Öğrenme Çıktısı)

Osmanlı Dönemi'nde ecdadımız, kendi kişisel imkânlarıyla ve hiçbir menfaat beklemeden büyük küçük binlerce vakıf kurmuştur. Bu vakıfları kurmakla kalmayıp onların varlığını ve sürekliliğini sağlamak için de elinden geleni yapmıştır. Her türlü övgüyü hak eden bu vakıflar aracılığıyla toplumsal sorunları çözmeye, ihtiyacı olan insanlara ve canlılara yardım etmeye koşmuştur

Osmanlı Devleti'nde Kurulan Bazı Vakıflar		
Vakfın Adı	Kuruluş Alanı	Kuruluş Amacı
Hattab bin Mehmed	Bulaşıcı Hastalıkları Tedavi Vakfı	Cüzzam gibi bulaşıcı hastalığa yakalanıp evlerine mahkûm olanların tedavi edilmesi. Fakir ve miskinlerin cenaze ve defin masraflarının karşılanması
Sultan I. Ahmed Han Vakfı	İsrafi Önleyen Vakıf	Sofralardan artan yemeklerin çöpe atılmadan toplanıp yabani hayvanlara ve kuşlara verilmesi. Bu iş için insanlar görevlendirilmesi
İskenderzade Şemsüddin Hacı	Afet Sonrası Bakım ve Onarım Yapan Vakıf	Herhangi bir deprem ve yangın durumunda vakfiyede yazılı mescidin, mektebin ve diğer mekânların tamirinin özenle yapılması

Toplumsal sorun: İnsanlığın veya bir toplumun huzurunu, sağlığını veya bütünlüğünü tehdit eden, bireylerin yaşam kalitesini düşüren ve sosyal adaleti zedeleyen problemlerdir.

Toplumsal sorunlar, tarih boyunca insanlığın karşılaştığı en büyük zorluklar olmuştur. Günümüzde hızlı nüfus artışı ve kentleşme, teknolojik gelişmeler, savaşlar gibi etkenler toplumsal sorunların çeşitlenmesine neden olmuştur

TOPLUMSAL SORUNLAR DUYARLILIK-SORUMLULUK ETKİNLİĞİ		
GÖRÜŞ	DUYARLILIK	SORUMLULUK
Çevremi temiz tutarım	✓	✓
Atıkları ayrı ayrı biriktirerek geri dönüşüme atarım.	✓	✓
Tükettiğim ürünlerde aşırıya kaçmadan sadece ihtiyacım olanı alırım ve kullanırım.	✓	
Salgın hastalıklar sırasında maske kullanırım.	✓	✓
Piknik yerinde rastgele atılmış cam kırıklarını toplarım.	✓	
Doğa kaynaklı afet yaşanan bir yerde gönüllü yardım ekiplerine katılırım.	✓	
Sınıfımın ve okulumun temiz kalmasına yardım ederim.	✓	✓
Dişlerimi fırçalarken mümkün oldukça az su tüketirim	✓	

@sosyalpusulasi